

ÖTSZÓLAMŰ KÓRUS

Különös utazás volt, az bizonyos. Estétől reggelig. Rajta volt-e a térképen valamennyi útvonal, valamennyi mezsgye és kitérő, rajta lehetett-e a régi holdfény, minden emlékezés, minden sóhaj, lidércjárás és valóság? Estétől reggelig az télen tizenöt kemény óra ugye, napszálltától derengésig, nyáridőben viszont hét órát is alig tesz ki egy ilyen utazás, hiszen már négykor, valamivel négy után megkezdji színjátékát a napkelte, a maga függönyjátékát, hogy meghasad arra keletnek az ég, aztán kárpitokat emelget és jelenést készít elő... Mégis, estétől reggelig tartott, csak annyit tudok róla. Nem volt menetrendje, csak megindult a kocsi és robogtunk.

A gépkocsi ajtaját becsapták, a motor halkan felzúgott, és megindult dél felé. Már túl voltunk az alkonyórán, a napszálltán... az már csak olyan erőtlen búcsú az ég alján.

»Esteledik, János, jó lesz indulni« — mondogattuk indulás előtt többször is: ő csak a vállát vonogatta, neki mindegy, a kocsinak reggel a garázsban kell lennie, neki mindegy. Hol ez, hol az tűnt el, nem voltunk soha négyen együtt az induláshoz. »Én még csak átfutok ide a trafikba« — mondta, aztán eltűnt az egyik, és vártuk, de nem jött. Amikor megjött, a másíknak az jutott eszébe, hogy a Gombkötő utcában le kell még adnia egy üzenetet. Nehezen jött létre az indulás, az bizonyos, de most végre már megyünk... Milyen hosszú ez a város, milyen széles, milyen végtelen, milyen földbe süllyedt, ekkora telkeken talán háromszázezer embernek is lenne hely, vagy félmilliónak, de ahhoz utcákat kellene lerombolni és sok emeletnyi házsört felépíteni. És ez a beszédes kövezet! Hol aszfalt, hol keramit, hol kőkocka. Mindegyik ilyen útépítés egy nekilendülést őriz, egy korszak nekilendülését, aztán jött egy másik korszak, más útépítési felfogással, és másfajta követ adott a járművek alá.

Kanyarodtunk és fúródtunk, és mindenki elgondolkozva ült a kocsi sarkában. Megyünk délnek és itthagyjuk a várost, és most biztosan mindegyikünk erre a városra gondol. Igen, erre a városra gondolunk mindannyian, de minthogy a kövezete is minden korszakra más-más anyag, a magunk mögött hagyott álmoké is más, a magunk mögött hagyott valóságé is más. Van, aki az iskolaéveket temette itt a múlt homokjába négyünk közül, van, aki szájtató vidéki bejáró gyereknek került ide, az álmok városába akkor, van, aki férfikora erejét hagyta éppen itt, és szíve hangosabban dobog az egyik fordulónál... A kórháznál odakünn aztán csendes gyász lepi el egész lényét; hány halottját is vitték ki ott a hátsó kapun?

Van, akinek legfeljebb egy kirándulás volt mindig ez a város, amely poros és édes-búsan akáccillatú és nagyalmú és nagyra törő és tele van rokkánásokkal... ő hát az az elhúzó, rozoga kis piros villamos odébblobogó lámpasorával, még az is, még az is tud szívet fájdtítani!

De mi közünk nekünk most már mindehhez? Négyen bezárva a benzinbűzös kocsiba — az ötödik János, aki komoran vezeti a gépet —, ahogy kiérünk a szabad mezőségre, előrefut megint a gondolatunk. Csak reggel érünk haza, ahol várnak bennünket: a fekete kocsi nyeli a távolságot, neki ez a dolga.

És elkezdődött a csodálatos utazás, amelyet nem tudok megmagyarázni, bárhog is szeretném. Mindig ott voltunk azon az úton, az útnak hófehér csíkján, mindig ott, azon vonultunk, vágattunk, rohantunk, valahogy furcsán azonban az egész végtelen fasor is velünk futott. S olyan tájkép volt, amely mindegyikünknek mást és mást mondott. Mint ahogy már a város is más és más emlékeket sugott át mindegyikünknek, ugyanúgy. És ez a négyszólamú furcsa kórus, azaz ötszólamú, mert János is ott volt, aki a kocsit vezette, különös zenét adott a motorzúgáson túl. S az egész táj olyan volt, mint egymásra retusált fényképek hosszú sora... mégis úgy, hogy mindenki tisztán láthatta és kivehette, tisztán tudta követni a maga képkockáit. S a maga kísérőzenéjét hozzá ezen a különös ekránon. S ha valaki belebámult a másik ekrán-képébe — véletlenül, akaratlanul —, riadtan kapta vissza a tekintetét, riadtan és szemérmesen. Ó, bocsánat — mintha ezt motyogta volna —, bocsánat a meglesett titokért!

Négyen ültünk a fekete kocsiban — ötödik volt János, aki az utat figyelte. Ám lehet, hogy az ő tekintetében is felködlött valami bizonytalan homály, mintha azt mondaná a tekintete: milyen furcsa ez, milyen nagyon furcsa ez az utazás most, estétől reggelig!

